

PIENEN KASVIN SUURIA VIESTEJÄ

TEKSTI JA KUVAT:
MERJA KIVILUOMA
(SOMENIMI
MERJA ELISABETH)

Tässä minä olen. Kukaan ei ole minua ennen nähnyt. Moni on kävellyt vierestä, moni on polkenut jalkojensa alle. Vasta sinä näit minut ihmettellessäsi minua. Sinä annoit minulle uuden elämän, jota minulla ei ennen ollut. Minä sain lahjan tullessani nähdyäksi. Minusta tuli kaunis ja puhutteleva, silmissäsi, mielessäsi. Kiitos että huomaisit minut.

Näillä sanoilla puhui minulle lähes näkymätön kasvimaailma, joka pyysi saada tulla nähdyksi. Minusta siis tuntui, että pienen pienet kaunokaiset puhuivat minulle, ja niillä oli paljon tärkeitä sanottavaa.

Toki tiedän, että puhujana oli oma mieleni. Mutta kasvien makromaaailma tuntui heijastavan sisimpäni kuulemattomia viestejä ja samalla rohkaiksi katsomaan tavanomaisen näkemisen tuolle puolen. Syntyi vuorovaikutussuhde, jossa opettajana on pienenpieni kasvi ja oppijana ihminen.

Suorastaan terapeuttisen kuvausprosessini myötä kuvat ja kasvien viestit päätyivät tekemääni kirjaan *Heijastuksia* (Merja Elisabeth, 2017).

PIENI ON KAUNISTA

Ei tarvitse mennä avaruuteen nähdäkseen uusia ja kiehtovia universumeita. Riittää kun katsoo makrolinssin läpi jalkojensa alle, sammalmättäille, puiden oksille, vesipisaran sisään tai tutkailee vaikkapa pienenpienen ötökän touhuja.

Sanonta ”pieni on kaunista” on ollut itselleni niin totta. Pieni makromaaailma paljastaa ihastuttavia maisemia, jotka vievät sadunomaisiin ympäristöihin. Ei niitä silmällä näe, vasta kameran linssi paljastaa pienen osan huomaamattomasta maailmastamme. Makrokoinen luonnon osanen puhuu itselleni sekä pienuudesta että suuruudesta; kooltaan pieni voi siis olla todella suurten asioiden lähettiläs.

Makrokuvaus on tarjonnut minulle visuaalisia elämyksiä, mutta se on ollut myös matka elämän perusasioiden äärelle. Edellä mainitussa prosessissani kasvit olivat minulle kuin vertauskuvallinen viisauden lähde, jota valokuvat heijastavat. Kasvit puhuivat elämän tärkeistä teemoista: rakkaudesta, pelosta, ilosta, kuolemasta, ikävästä, irti päästämisestä, antautumisesta, vapaudesta, mysteereistä, uusista näkökulmista ja paljon muusta.

Sana ”heijastus” puhuttelee minua siksi, että luonnon puhe heijastaa aina myös sitä, mikä on ihmisen omassa sisikunnassa. Aina kun jotakin kokee, sen kaikupohjan täytyy olla kokijan sisällä – muuten sitä ei voisi kokea. Pieni metsäkukka antaa meille oman kauneutensa, koska se pyytää meitä näkemään sen saman kauneuden, joka on meissä itsessämme. Siten luonto vie ihmistä samalla lähemmäs itseään, usein täysin tiedostamatta.

UUSIA NÄKÖKULMIA

Makrokuvausharrastukseni on ollut eräänlaista omaterapiaa ja toisaalta tapa tehdä taidetta ja ilmentää luovuutta. Taiteellisuutta ja mielikuvitusta minussa ovat ruokkineet muun muassa höyhenet, lumihiualeet, jää, sammaleen itiöt ja voikukan höytyvät yms. Vesipisaroiden heijastuksilla olen leikkinyt paljon, ja se onkin vaatinut kovasti harjoittelua.

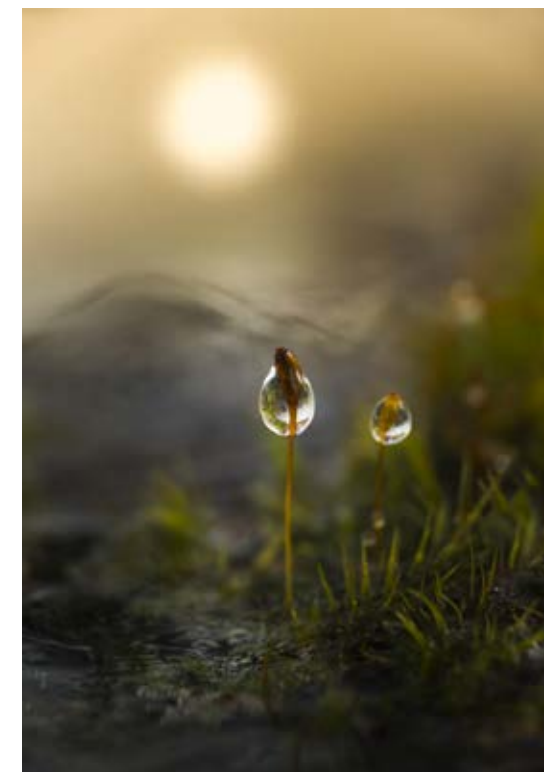
Makrokuvaus tarjoaa luovia näkökulmia kuvaajalleen. Esimerkiksi vesipisarat heijastavat katsojalleen ympäristön ylösalaisin. Elämäkin

← Syksyn sateet tuovat mukanaan miljoonia pisaroita – ja sehän pisarafriikille sopii erinomaisesti. Koenkin syksyn kaikista rikkaimmaksi vuodenaajaksi kameran ulkoilutukseen.

→ Sinivuokko matkalla kohti kukoistustaan.

↑ Pieni makromaailma paljastaa ihastuttavia maise-
mia, jotka vievät sadunomaisiin ympäristöihin.

← Pienen pienet höyhenet ovat linnuilta jäljelle jääneitä
ilopilkkuja kuvaajalle. Kuvassa punasolmukki, jonka
koko on vain muutamia millijä.

kutsuu näkökulmien rikkauteen ja monipuolisuuteen, katsomaan todellisuutta ikään kuin toisinpäin, jossa mikään ei ole sitä, miltä se näyttää.

Mielikuvitus on mielestäni hyvä sana, sillä se merkitsee mielen kuvitusta. Mieli kuvittaa ihan kaiken näkemänsä. Myös makrovalokuvaaja etsii oman mielen mukaisia näkökulmia näkemäänsä.

Kasviystävänä viesti kuului: "Maailma on vain mielikuvitusta, mielen suurta kuvitusta. Kuvittaja kuvittaa maailman, ja vain sellaisena sen näkee. Jos muuta tahdot nähdä, kuvita maailmasi uudelleen. Kun kauneus on katsojan silmässä, se on todella lähellä!"

Kyse on siis näkemisestä – siitä, että oppii katsomaan. Että uskaltaa antautua kokemukselle, joka liikauttaa jotakin sisällämme ja tarjoaa mahdollisuuden nähdä muotojen tuolle puolen. Sinne, missä asuu kauneus.

KOHTAAMISIA

Kuvauksen ansiosta olen vuosien varrella oppinut suhtautumaan kaikkiin eläviin olentoihin kunnioituksella, mielenkiinnolla, avoimuudella ja suurella uteliaisuudella. Olen voittanut muun muassa käärmeiden ja hämähäkkien pelon puhtaasti kuvauksen avulla.

Kuvaajan näkökulmasta hämähäkit ovat mitä mielenkiintoisimpia olentoja. Ne ovat muurahaisen tapaan kovin ahkeria ja työteliäitä. Kun tuuli ja vesi rikkoo niiden taidollisesti ja kovalla työllä tehdyt verkot, ne aloittavat heti alusta lannistumatta.

Etsin hyppyhämähäkkejä viitisen kesää, ja löysin niitä lopulta Vuosaaresta. Olen niitä tunkenut someenkin ajatuksena siedättää hämähäkipelkoisia ihmisiä tavallista ”söpömmällä” hämähäkkityypillä.

Hypykki ei usein peräänny ihmisenkään edessä. Päinvastoin, se haluaa näyttää isolta ja nostaa itsensä niin korkealle kuin parin millin jalat sallivat. Erään kerran kaksi koiraspuolista merkkihypykkiä hyppäsi yhdessä päälleni. Se oli kyllä päiväni kohokohta, vaikkei niiden kaatoyritys onnistunutkaan!

Myös tarjotessani hypykillä kättäni se on hypännyt käteni päälle. Siinäkin olen saanut sitä kuvata, ja hetki on tuntunut merkittävältä kahden erilaisen olennon kohtaamiselta. En silti halua näidenkään pienten elämää liiaksi häiritä; nekin ansaitsevat kotirauhansa.

IKUISSA MUUTOKSESSA

Löydän silloin tällöin hämähäkin ja sudenkorennon 'luurankoja', elottomia kuoria, joissa ei ole enää ketään kotona. Ne molemmat etsiytyvät usein ruo'olle, jossa ne kuivuvat ja kuoriutuvat eli

jättävät vanhan takkinsa. Kuoriutuminen on haavoittuvaista aikaa, sillä ne eivät pysty silloin liikumaan. Perhosen täydellinen muodonmuutos on nelivaiheinen: munasta, toukaksi, koteloksi ja aikuiseksi.

Muodonmuutoksestakin kuvaaja hakee symboliikkaa. Luonnossa mikään ei pysy ennallaan, vaan kaikki on jatkuvassa muutoksessa. Elämässä ei ole hyvä kiintyä ulkoihin muotoihin. Aika ajoin on hyvä luopua omistakin muoteistaan ja uudistua. Välillä pitää luoda nahkansa uudelleen, silläkin uhalla että on hetken hyvin haavoittuvainen.

Makrokuvaajalle myös veden moninaiset olomuodot edustavat kiehtovia muodonmuutoksia. Kun pisarat hieman hyytyvät, ne muuttuvat hileiksi ja niiden sisällä näyttäytyy ihmeellisiä kuvioita ja kuplia. Jää on mitä mielenkiintoisin ilmiö, lumihuutaleista puhumattakaan.

Minulle kuvaajana pisarat symboloivat kyyneleitä, sulamista, virtaamista. Jäät kertovat pysähtyneisyydestä, hyytymisestä ja paikoillaan olemisesta. Kaikilla vaiheilla on aikansa ja paikansa elämässä.

VIHREÄN JÄLKEEN

Jokainen pitää kukkien väreistä. Mutta kun kukkien ja puiden lehdet ruskistuvat ja rapistuvat, juuri kukaan ei näitä ”roskia” enää huomaa. Ajattelepa voikukkaa. Ensin se paistaa kuin aurinko,

→ Lehtivihreän vähe-
tessä luonto paljastaa
monet muut värinsä.
Reikiintynyt syksyn lehti
muuntuu lähes läpi-
näkyväksi ja heijastaa
värit ulkopuoleltaan.

← Karvaisista hypykeistä
on tullut kuvaajalleen
mitä ihastuttavimpia
kuvauskohteita. Onhan
niillä kahdeksan silmää,
joista neljä etummaista
ovat suuria ja usein
vihreitä.

→ Valot, varjot, kukka,
höyhen ja vesi – siinä yksi
resepti makrokuvalle.

sitten se muuttuu valkeaksi palloksi ja lentää lopulta pieninä sateenvarjoina ilmaan - kuin elämänsä juhlavaksi päätökseksi. Siinä on yhdelle kasville muodonmuutoksia kerrakseen!

Puiden lehdet saattavat olla hyvin mielenkiintoisia lehtivihreän hävittyä. Yhden kuolleeseen lehden löysin vasta keväällä haravoidessani pihaani. Ruoto oli kuin taideteos. Lehtiosa oli reikiintynyt pois ja ikään kuin pikkuhiljaa hävinnyt olemattomuuteensa. Valo ja värit heijastuivat lehtiruodin lomasta kivasti, ja veden siivittämänä ne heijastivat monenlaisia värejä itsensä ulkopuolelta. Näin siinä kuvauksellista potentiaalia ja symbolista sanomaa.

Kuivunut ja rypistynyt voi siis olla kaunis, kun näkee sen läpi. Myös ihmisen ulkonainen keho rapistuu ja parasta ennen -päivä menee umpeen fyysisellä tasolla. Mutta jotkut meistä antavat valon läpäistä rapistuneen kehonsa, jolloin olemuksen läpi alkaa paistaa aiemmin huomaamattomia värejä ja valoja. Jotkut meistä antavat sen tapahtua hyväksyvämmän kuin toiset.

Ihmisen maailmassa olemme kaikki erilaisia, erimuotoisia, erivärisiä, eri asemoissa, eri terveydentiloissa. Ratkaisevaa on se, tuleeko meistä jokainen nähdyksi, erityisesti ne kaikkein pienimmät ja heikoimmat.

MAKRO JA MINDFULNESS

Viimeiset pari vuotta olen kuvauksessani keskittynyt lintuihin, joista olen löytänyt jälleen uuden osan luonnon ihmeellisyyttä. Lintukuvaus poikkeaa kuitenkin olennaisesti lähikuvauksesta. Linnuilla on oma tahto, ja ne liikkuvat omien sääntöjensä mukaan. Makroilussa voin yhden kasvin äärellä viipyä tuntikausia ihan rauhassa.

Tuleen tuijottelua tai vaikkapa meren äärellä viipymistä kuvataan usein ajattomuuden ja läsnäolon tunnetta lisäävinä asioina. Nykytermi kokemukselle lienee mindfulness. Minulle makromailman äärellä viipyminen tuottaa saman tuloksen. Ajantaju katoaa eivätkä arjen ahdistukset vaivaa. Se on erityisesti nykyajassa tärkeä voimavara.

Koen suurta ihmetystä uuden elämän lopputatonta voimaa kohtaan katsellessani vaikkapa sinivuokon pienen pientä nuppua, joka juuri ja juuri näkyy maanpinnan yläpuolella. Pienessä on todellakin voimaa. Emme tule aina ajatelleeksi, että pieni siemen kätkee sisäänsä tulevan kasvin koko elämän – tuli siitä sitten sinivuokko, valtan kokoinen puu tai leipään päätyvä vehnä. Kasvin elämä on kirjoitettu siemenen sisään, se tietää millaiseksi sen kuuluu tulla, missä se voi kasvaa ja miltä sen tulee näyttää. Tiedätkö minä? Tiedätkö sinä?